

Noen metodiske utfordringer knyttet til orddødsstudier

Edit Bugge

1. Innledning

I denne artikkelen vil jeg diskutere metodiske utfordringer knyttet til sosio-lingvistiske studier av orddød der datamaterialet er samlet inn gjennom ordgjen-kjenningsintervju. Målet med de norske orddødsstudiene har vært å kartlegge den synkrone og diakrone variasjonen i ordforrådet i norske talemål, med utgangspunkt i datamateriale fra synkrone ordgjenkjenningsintervju. I ordgjen-kjenningsintervjua blir et stratifisert utvalg av informanter bedt om å forklare ei liste med ord som forskeren antar har vært brukt i det lokale talemålet tidligere.

Jeg konsentrerer meg om to aspekter knyttet til forskningsprosessen i tradisjonelle orddødsstudier. For det første vil jeg diskutere hvilken modell for språklig endring som ligger til grunn for orddødsstudier. Jeg vil argumentere for at norske orddødsstudier er fundert på en for enkel modell for språklige og leksi-kalske endringsprosesser. Denne språkendringsmodellen influerer valg av test-metode i innsamlinga av språklige data, og den influerer fortolkninga av den synkrone variasjonen i testresultata og forestillingene om forholdet mellom den synkrone variasjonen og reell historisk endring.

For det andre vil jeg evaluere ordgjenkjenningsintervjuet som testform, med utgangspunkt i klassisk målingsteori (Bachman 1990; Carlsen 2003). For å illustrere diskursive aspekt ved ordgjenkjenningsintervjuet trekker jeg fram eksempel fra intervju jeg har gjort med 125 informanter på Shetland og Fær-øyene (Bugge 2007). I disse intervjua har jeg bedt shetlandske informanter forklare shetlandske dialektord og færøyske informanter forklare tilsvarende ord i standardfærøysk ordforråd. Mangfoldet i informantenes forklaringsstrategier gjør tolkninga av intervjudata til ei kompleks oppgave.

2. Norske orddødsstudier

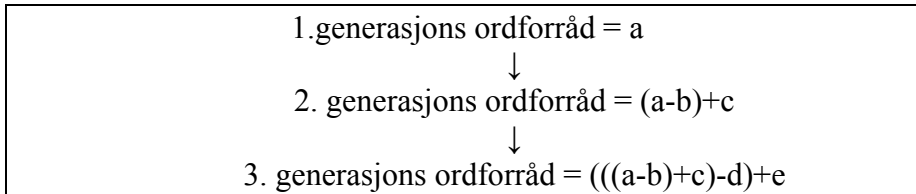
Orddød var et relativt populært emne for hovedfagsstudier i nordisk språk fra slutten av 1970-tallet til 1990-tallet (Wangensteen 1971; Sandvik 1975; König 1979; Valestrand 1978; Rosfjord 1981; Aasen 1981; Lysklætt 1992; Vestad 1994; Nergaard 1996; Frøystadvåg 1997). Målet med disse hovedfagsstudiene har vært å tallfeste, spore og kanskje også forutsi utviklingene i ordforrådet i norske talemål. Metoden som har vært brukt i orddødsstudier de siste 40 åra er fundert på en labovsk korrelasjonslingvistisk modell, der synkron variasjon i språklige variabler blir korrelerte med sosiale variabler, som alder, kjønn og sosial klasse. En synkron variasjon i språklig praksis mellom ulike aldersgrupper har særlig i den tidlige labovinspirerte sosiolingvistikken blitt tolka som et uttrykk for språklig endring i ekte tid. De siste åra har det vært lite forskning på sosioleksikalsk variasjon i norske målføre. Ett unntak her er Bård Eskelands grundige hovedfagsarbeid om ordtradering på Stord (Eskeland 2007). Vi finner også eldre norske studier som søker å kartlegge endringer i ordforrådet ved å sammenligne ordforrådet til ulike generasjoner i samme talemålssamfunn (Beito 1973 [1958]).

I norske orddødsstudier har ordgjenkjenningsintervju vært brukt for å kartlegge synkron variasjon i kjennskapen til et utvalg tradisjonelle lokale dia-lektord. I intervjuet er informanter fra ulike aldersgrupper og sosiale grupper blitt bedt om å forklare ei liste med ord som en antar har vært brukt i eldre talemål. Ordlistene har vært hentet fra eldre kilder, ordlister og ordbøker. Informantenes skår i ordgjenkjenningsintervjuet er blitt korrelert med sosiale variabler som kjønn, yrkesbakgrunn, boform, og først og fremst: *alder*. Alle orddødsstudier jeg har funnet peker i samme retning: For det første har eldre informanter som samla gruppe høyere skår i ordgjenkjenningsintervjuet enn den samla skåren til de yngre informantene, og for det andre er det stor individuell spredning i testresultat innen hver aldersgruppe.

Orddødsstudier som bygger på slike ordgjenkjenningsintervju er ikke et særnorsk fenomen, vi finner for eksempel ei rekke studier etter samme modell fra 1970- og 1980-tallet fra de britiske øyene (se f.eks. Graham 1999 [1979]; Melchers 1983: 18–20; Nässén 1989, 1983; Trudgill 1999: 122) og fra Flandern (Hoppenbrouwers 1989).

3. En tradisjonell modell for tradering av dialektordforråd?

Ved å bruke termer som *overlevelsesprosent* og *dødsprosent* har orddøds-studiene tatt utgangspunkt i ei retorisk forestilling om at det er mulig å tallfeste utviklinga i ordforrådet i et språksamfunn. Den underliggende modellen for tradering av dialektordforråd fra én generasjon til den neste, kan kanskje illustreres slik:

Figur 1: 'Tradering av ordforråd'. En mulig forståelse av overføring av dialektordforråd fra én generasjon til den neste.

I modellen i figur 1 antar vi på grunnlag av eldre kilder, ordbøker og ordlister at en (nå avdød) *generasjon 1* hadde kontroll over et ordforråd *a*. Ved å ta et utvalg av ord fra de eldre kildene og be en yngre generasjon i samme språksamfunn om å forklare dem, kan vi måle hvor mye av ordforrådet *a* som har overlevd. Orda informantene i *generasjon 2* ikke kjenner igjen, er her markert med *-b*. I tillegg må vi kunne anta at nye lokale dialektord har kommet til (*+c*). Grunnlaget for den neste generasjonen av språkbrukere blir da ordforrådet til *generasjon 2*: altså $(a-b)+c$. En del av ordforrådet til *generasjon 2* vil gå tapt (*-d*), og noe nytt vil ha kommet til, (*+e*). Norske orddødsstudier bygger på et premiss om at det er mulig å bruke den negative *b* og *d* til å tallfeste en orddødsprosent, eventuelt en overlevelsesprosent.

Det er flere åpenbare problem knyttet til modellen for overføring av ordforråd i figur 1. For det første forutsetter modellen at ordforrådet til den enkelte språkbrukeren er stabilt gjennom hele livet. Modellen åpner ikke for innflytelse fra de yngre til de eldre språkbrukerne, og den tar ikke høyde for at informantene våre er lesekyndige, og ofte har tilgang til de samme kildene som forskeren har. Enkelte språkbrukere øker kjennskapen til det lokale dialektordforrådet når de er blitt så gamle at de begynner å interessere seg for lokalhistorie (Bugge 2009: 7; Eskeland 2007: 68–69).

For det andre kan vi spørre oss om hvordan vi veit at ordforrådet *a* var representativt for *generasjon 1*. Og hvem representerer *generasjon 1* når denne modellen operasjonaliseres i orddødsstudier? I orddødsstudiene blir det oftest åpnet for individuell og sosial variasjon hos nålevende språkbrukere, det vil si *generasjon 2* og *3*, men det har til en viss grad blitt forutsatt et *historisk homo-gent* språksamfunn, der alle språkbrukere har hatt tilgang til og kjennskap til det samme ordforrådet. Når eldre ordsamlinger blir brukt som kilde til ordforråd *a* i denne modellen, gjenspeiler kildene det samla bidraget fra ei gruppe informanter som ofte er utplukka fordi de har særlig kjennskap til lokale språkforhold, eller som har meldt seg selv som informanter. I den dialektologiske tradisjonen er målet å gi ei best mulig beskriving av talemålet og talemålssystemet, og en god måte å nærme seg dette målet på, er å gi ei grundig framstilling av talemålet og den samla kunnskapen til gode og kunnskapsrike informanter. Når det gjelder *generasjon 2* og *3*, har en i orddødsstudiene funnet informanter gjennom et representativt utvalg av voksne og unge språkbrukere i et talemålssamfunn, i tråd med labovsk sosiolingvistisk tradisjon. I motsetning til *generasjon 1* er disse informantene ikke nødvendigvis like motiverte til å framstå som kjennere av det lokale dialektordfórrådet.

Flere orddødsstudier har også vist en påfallende lav skår hos de eldste informantene, det vil si i *generasjon 2* i modellen min (figur 1). I Olav Hetland Sandviks orddødsstudie fra Hjelmeland fra 1975 ble informanter fra to alders-grupper presentert for 1500 ord som Ross og Aasen hadde hjemfesta til Ryfylke. De yngre informantene kjente 20 % av orda, mens de eldre kjente 45%. Sandviks resultat refereres og tolkes slik i oppslagsverket *Vårt eget språk*, i et kapittel om orddød av Helge Sandøy:

Det mest oppsiktsvekkjande talet er heller 45 prosent for dei eldre, dvs. for dei som var fødd og lærte dialekten tidlig på dette hundretalet. Det vil altså seie at svært mange ord gikk ut or bruk i siste halvdel av 1800-talet og først på dette hundretalet. Og det er før det heilt moderne samfunnet trengjer seg på. (Sandøy 1987: 157).

Jeg er usikker på om vi kan trekke en konklusjon om orddøden på 1800-tallet på grunnlag av Sandviks orddødsstudie. I ei sammenligning av testresultata til ulike generasjoner i et språksamfunn vil det være en fordel at de ulike generasjonene en sammenligner kan

forsvares å være sammenlignbare populasjoner. Jeg vil hevde at sammenligninga av testresultatene til en populasjon av tilfeldig utvalgte nålevende informanter og den samla innsatsen til informanter og forskere i ordbøker og ordsamlinger, ikke nødvendigvis gir oss pålitelige indikasjoner om de reelle endringene i ordforrådet i et språksamfunn.

Jeg er også usikker på om vi trygt kan forsvare at yngre og eldre generasjoner i samme språksamfunn uten videre er sammenlignbare populasjoner. I en studie av eldre og yngre informanter i samme tidsrom i samme språksamfunn, vil en kunne risikere at en større andel av de yngre informantene har flytteplaner enn det en finner hos de eldre informantene. Fra sosiolingvistiske talemålsgranskinger ser vi at ungdom som har planer om å flytte fra heim-plassen, markerer dette språklig ved å bruke et mindre lokalt forankra talemål, i forhold til ungdommer med en mer lokalt orientert identitet (f.eks. Stokstad 2007: 66–67). De voksne informantene som fortsatt bor på heim-plassen, har oftest valgt å bli boende. Hvordan den språklige stoda er blant de voksne som valgte å flytte, vet vi lite om. Blant de yngre informantene vil vi kunne risikere at ungdom med utferdstrang, som går og venter på å flytte ut, trekker ned sin generasjons gjennomsnittsskår både for registrert bruk av lokale språkdrag og for registrert kjennskap til det lokale dialektordforrådet.

3.1 Gir orddødsstudier basert på ordgjenkjenningsintervju oss innsikt i endringer i ordforrådet over tid?

I orddødsstudier presenteres informanter fra ulike generasjoner i samme geografiske område for den samme ordlista i strukturelt like ordgjenkjennings-intervju. På denne måten har en søkt å kartlegge den synkrone aldersvariasjonen i kjennskapen til det lokale ordforrådet, med utgangspunkt i en tanke om at den synkrone aldersvariasjonen skal kunne gi oss innsikt i endringene i ordforrådet over tid.

Ei av de grunnleggende metodologiske utfordringene i orddødsstudiene er knyttet til dødsmetaforikken og den problematiske antakelsen om at det er mulig å tallfeste *orddøden*. Grunnlaget for ei slik tallfesting er en implisitt antakelse om at det er mulig å erklære ord som døde, og at ord som forsvinner forblir forsvunne. Jeg vil ikke vie døden mange ord i denne vesle artikkelen, og jeg er heller ikke den første til å påpeke at dødsmetaforikken ikke alltid er like

egnet til å beskrive alle sidene ved språkendring (om orddødsmetaforikken, se f.eks. Ayto 1996; Eskeland 2007: 19). I norske orddødsstudier har det ofte vært vanlig å legge talespråket til grunn når orddøds- og dødsbegrepet skal operasjonaliseres. Et ord er altså 'dødt' eller 'døende' når det ikke er rapportert brukt eller kjent fra informantenes dagligspråk, uavhengig av om det fortsatt er i bruk i dialektal høystil, f.eks. i dialektlitteratur.

Et annet grunnproblem i orddødsstudiene er knyttet til antakelsen om at en synkron variasjon mellom ordforrådet til ulike aldersgrupper i språksamfunnet gir oss indikasjoner om historisk endring i det samme språksamfunnet. Antakelsen om at det er mulig å si noe om retninga av språkutviklinga gjennom resultatene av synkrone studier av generasjonsforskjeller, er også grundig problematisert tidligere (se f.eks. Cheshire 2006; Coupland 2001; Røyneland 2001). Dersom synkrone generasjonsforskjeller skal kunne indikere faktisk språkendring, må vi gå ut fra at språkbrukeren har et relativt stabilt språk, at han vil snakke på samme måten resten av livet. Et slikt syn på språket til den enkelte språkbrukeren er problematisk med hensyn til fonologiske og morfologiske trekk, men det er vel kanskje særlig problematisk når det er tale om utviklinga av det individuelle ordforrådet.

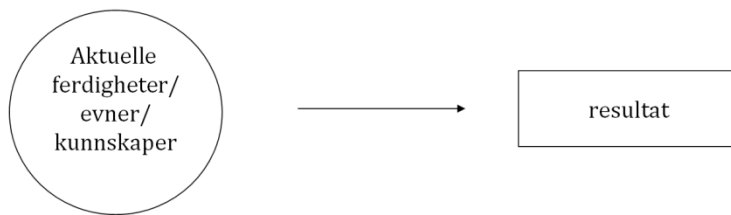
4. Ordgjenkjenningsintervjuet som testtype

Modellen for tradering av ordforråd illustrert i figur 1 kan bidra til å forklare hvorfor ordgjenkjenningsintervjuet har vært brukt som hovedmetode for datainnsamling i orddødsstudier. Ordgjenkjenningsintervjuet forutsetter et stabilt, tilgjengelig og kvantifiserbart dialektordforråd, det dynamiske aspektet ved ordforrådet og det diskursive aspektet ved ordgjenkjenningsintervjua har fått liten plass i tolkninga av resultatene fra tradisjonelle orddødsstudier.

Det er også flere tilsynelatende fordeler knyttet til ordgjenkjenningsintervjuet som testtype. Intervju der alle informanter presenteres for de samme ordlistene, gir oss mulighet til å hente inn kvantifiserbare data. Disse dataene har gitt tydelige resultat som peker mot en statistisk sammenheng mellom alder og testskår.

Ordgjenkjenningsintervjuets form kan minne om tradisjonelle gloseprøver fra språkundervisning i skolen. Informantene blir presentert for ei relativt lang liste med uforklarte dialektord som de får i oppgave å gå gjennom og forklare. Forklaringene blir deretter

vurderte som *rette* eller *gale* og orda som *kjente* eller *ukjente* med utgangspunkt i en ferdig fasit. Ordgjenkjenningsintervjuet er ment å måle kjennskap til en bestemt del av ordforrådet, og vi kan illustrere det ideelle forholdet mellom ferdighet og testskår slik:

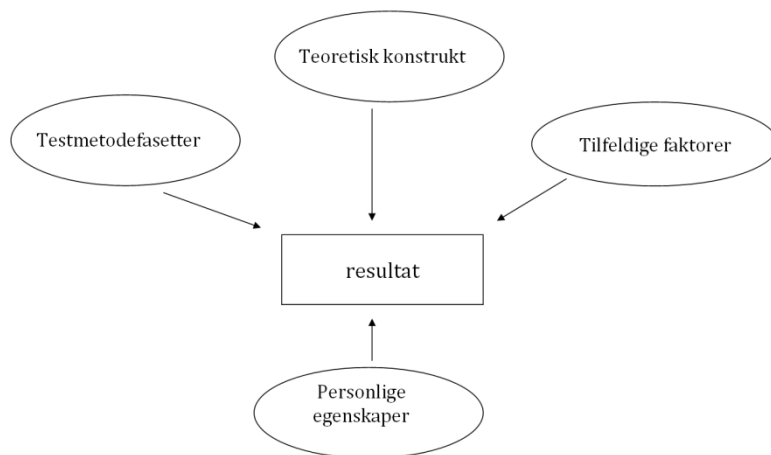
Figur 2: Ideelt forhold mellom ferdighet og testresultat (Figur fra Carlsen 2005: 6)

Vi ønsker altså at en ordgjenkjenningsstudie skal gjenspeile variasjonen mellom informantene når det gjelder passivt ordforråd, ikke at testen skal gjenspeile variasjon i andre ferdigheter. I denne modellen fra Cecilie Carlsen (2005) er det et én-til-én-forhold mellom ferdighet og testskår, og, som Carlsen poengterer, er det sjelden at denne modellen gjenspeiler virkeligheten (Carlsen 2005: 6). Carlsen kontrasterer denne *ønskemodellen* med en *sannskårmodell* (figur 3, neste side):

Sannskårmodellen er utviklet innen klassisk måleteori, med sikte på evaluering av elevtesting (Bachman 1990: 165; Carlsen 2003: 57). Dersom vi tenker oss ordgjenkjenningsintervjuet som en språktest på lik linje med tradisjonelle glose-prøver i skolen, kan sannskårmodellen være nyttig også når vi skal vurdere resultat fra ordgjenkjenningsintervju.

Det første vi kan stille spørsmål ved, er det teoretiske konstruktet for ordgjenkjenningsintervjuet som testtype. Dersom målet med ordgjenkjenningsintervjuet er å måle kjennskap til ordforråd, må vi vite hvordan kjennskap er definert, og hvordan vi mener kjennskap skal måles. I tillegg kan vi stille spørsmål om graden av innflytelse fra den konstruktirrelevante variansen, her delt inn i testmetodefasetter, tilfeldige faktorer og informantens personlige egenskaper. Til den konstruktirrelevante variansen regner vi faktorer som ligger utenfor det teoretiske konstruktet for testen, det vil si, faktorer som påvirker testresultatet, men som ikke reflekterer de

ferdighetene vi ønsker at testresultatet skal reflektere. Når vi vurderer testmetodefasetter vurderer vi vurderingsskala, men også egenskapene hos den som vurderer testen, i vårt tilfelle forskeren. I orddødsstudier har det vært vanlig å vurdere alle orda i et ordgjenkjennings-intervju som like vanskelige testenheter, der alle *riktige* svar vektet like tungt i den endelige skåren. Hvordan ville strukturen i resultata endra seg hvis vi valgte andre tilnærminger til testskåring og poengutdeling? Når skal et ord regnes som *kjent*? Kan vi regne ordgjenkjenningsintervjuet som en objektivt eller subjektivt vurdert test? Vurderer samme forsker alle informanter og informant-svar etter de samme kriteriene? Hvilken vurderingsskala er brukt? Er det mulig å etterprøve vurderingene? (Om sensorvariabelen, se Carlsen 2003: 85–102; Bachman 1990: 178–181.)

Figur 3: Sannskårmodellen (Carlsen 2002: 69; etter Bachman 1990: 165)

I vurderinga av ordgjenkjenningsintervjuet stiller vi spørsmål ved testens reliabilitet og validitet: Måler testen det den pretenderer å måle, og er det sannsynlig at den samme informanten ville fått en lignende skår ved en annen type test? Resultata fra ordgjenkjennings-intervju vil ikke bare kunne reflektere informantens passive ordforråd, men også andre ferdigheter og egenskaper hos informanten enn de vi ønsker å måle: metaspråklig kompetanse, hvor god informanten er til å kjenne igjen og forklare ord løsrevet fra kontekst, informantens generelle testtrening, konsentrasjonsevne og utholdenhet i lange

intervju. Resultatet vil også kunne påvirkes av informantens holdninger til den lokale dialekten, motivasjon og personlighetstrekk. I tillegg vil tilfeldige faktorer kunne virke inn på testskåren, som dagsformen til informanten og intervjueren og de fysiske omgivelsene for intervjuet (Carlsen 2005).

4.1 Den mindre flinke informanten

Hvilken type informanter favoriseres så av testtypen *ordgjenkjenningsintervju*? Og i hvilken grad spiller dette inn på resultatene fra denne typen intervju? Med andre ord: Forutsatt lik kjennskap til det lokale dialektordforrådet, hvor mye høyere testskår får den motiverte, tålmodige, opplagte, lite nervøse informanten med høy kommunikatív og metaspråklig kompetanse, god konsentrasjonsevne og positiv holdning til den lokale dialekten, dersom vi sammenligner ham med den umotiverte, utålmodige, uopplagte, nervøse informanten med lav kommunikatív og metaspråklig kompetanse, dårlig konsentrasjonsevne og negativ holdning til den lokale dialekten?

Det følgende intervjuutdraget er hentet fra et materiale fra Shetland og Færøyene med ordgjenkjenningsintervju og skriftlige ordlisteutfyllinger fra 125 informanter (Bugge 2007). I de shetlandske intervjuene ble shetlendere bedt om å forklare 64 shetlandske dialektord, de fleste med antatt norsk opphav. I den færøyske delundersøkelsen ble informantene presentert for former som svarte til dialektord i den shetlandske spørrelista, men som finnes i standardfærøyske ordbøker. Der shetlenderne for eksempel ble bedt om å forklare dialektorda *hanvaegin* (adj), *hansper* (s) og *homlubaand* (s), ble færøyske informanter bedt om å forklare de (standard-)færøyske *andvekur* (s), *andsperrri* (s) og *homluband* (s)¹. Formålet med den færøyske delundersøkelsen var å undersøke om de færøyske synonyma til de shetlandske dialektorda som var dårlig kjent blant shetlandske informanter også var dårlig kjent blant færøyske informanter.

Informanten i det følgende intervjuutdraget er et eksempel på en lite motivert informant. I intervjuutdraget vil jeg gjerne ha infor-

¹Det shetlandske *hanvaegin* (adj) svarer til det norske *andvaken* (adj): *søvnlaus*. Shetl. *hansper* (s) og fær. *andsperrri* (s) ligner det norske *gangsperr* (s), men favner om *stølhet* og *lemstre* i hele kroppen. Shetl. *homlubaand* (s) og fær. *homluband* (s.) svarer til det norske *hamleband* (s): *åreband*.

manten til å forklare uttrykket «gjøre opp», som kan ha flere ulike bruksområder i færøysk, på samme måte som i norsk:

intervjuer: at gera upp?

informant: Jesus Christ <latter> Gera upp? Altso tað er at.. tey hava brukt forskjelligt.. eg veit ikki hvat tað hevur betýdd tá, men nú merkir tað altså.. nei Gud.. nei eg veit ikki.. hevur tú.. nei. Gott er.

intervjuer: viss man ger upp eina línu?

informant: ja. Men tað kann eisini vera nakað annað.

intervjuer: ja, hvat er tað?

informant: veit ikki.²

Intervju med mann født 1980, Tórshavn (Bugge 2007: 75)

Den endelige testskåren til denne færøyske informanten var svært lav, og jeg velger å tro at det dårlige resultatet i stor grad spilte konstrukt-irrelevant varians, heller enn spesielt begrensa kjennskap til standardfærøysk ordforråd.

Et interessant moment i den mislykka samtalen med den færøyske informanten, er indikasjonene om hvilke forestillinger han har om mine hensikter med intervjuet. Det er tydelig at informanten tror at jeg er mest interessert i fortida, til tross for at orda i den færøyske spørrelista er hentet fra standard-færøyske ordbøker. I «hevur tú» tar informanten tilsats til et eksempel, men bestemmer seg for at vi ikke har tilstrekkelig felles kunnskap til at det nytter å prøve seg på ei forklaring.

Den kvantitative sosiolingvistikken tar utgangspunkt i at sosiale faktorer styrer talemålet til språkbrukeren, og søker å avdekke strukturen i denne sam-variasjonen. Samvariasjonen kan tolkes med utgangspunkt i to hypoteser: en *deterministisk*, der språkbrukeren er prisgitt gitte, sosiale faktorer som styrer språkbruken, og en *interaksjonistisk* motpol, der språkbrukeren utnytter de språklige ressursene for å oppnå ulike mål i samtalsituasjonen (Kristoffersen 1996: 231). I norske orddødsstudier har en gjerne lagt seg tettest opp til den deterministiske hypotesen i ei slik todeling. Dette kan ha

² int: å gjøre opp? inf: Jesus Christ [engelsk uttale] <latter> Gjøre opp? Altså det er å.. de har brukt forskjelligt.. jeg veit ikke hva det har betydd da, men nå betyr det altså .. nei Gud.. nei jeg veit ikke.. har du.. nei. Det kan være det samme. int: hvis man gjør opp ei line? inf: ja. Men det kan også være noe annet. int: ja, hva er det? inf: veit ikke.

sammenheng med at man har undersøkt det passive ordforrådet til informantene heller enn faktisk språkbruk³. I den grad det har vært vanlig å trekke inn interaksjonistisk-rettede forklaringsmodeller, har det vært knyttet til *underrapportering*, dvs. at informantene ikke vil gå med på at de kjenner ord, og former for *overrapportering*, som i denne typen intervju helst arter seg gjennom mer eller mindre treffsikre gjetninger som man kan finne i enkelte informantintervju (se f.eks. Frøystadvåg 1997: 57–58; Valestrand 1978: 28–29).

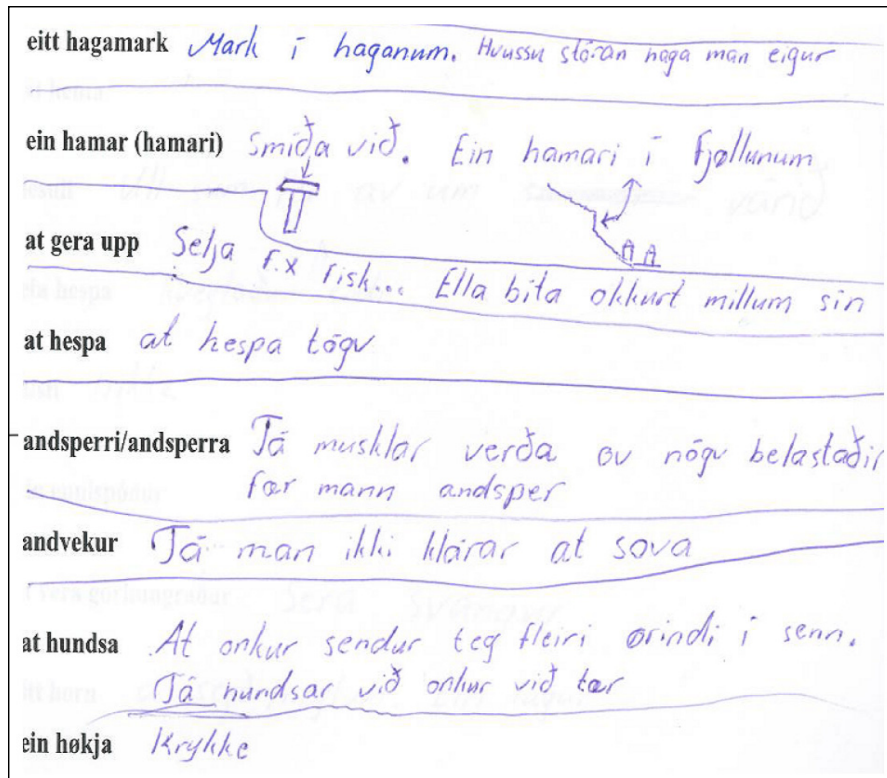
5. Forklaringsstrategier

Hvordan løser informantene ordgjenkjenningsintervjuet som språktest? Hvilke strategier velger informantene når de skal forklare orda i ordlista? Hva skal til for at forskeren skal kunne regne disse svarene som rette, og orda som levende?

For å illustrere ulike definisjonsstrategier vil jeg trekke fram eksempel fra ordgjenkjenningsintervju og skriftlige ordlisteutfyllinger fra 125 shetlandske og færøyske informanter (Bugge 2007). Jeg vil særlig hente eksempel fra skriftlige ordlisteutfyllinger fra shetlandske og færøyske elever i videregående skole. Tanken er at disse eksemplene skal illustrere noen grunnproblemer vi også vil kunne møte i norske ordgjenkjenningsintervju av samme type.

Jeg har delt de færøyske og shetlandske forklaringene inn i ti, temmelig tilfeldige, kategorier. Vi kan begynne med tre typer forklaringsstrategier som det er lett å vurdere, der svarene er lette å tolke som *rette* eller *gale* med utgangspunkt i en fra ordlister eller ordsamlinger. Her forklarer informantene orda ved å vise til synonym (5.1), fraseomskrivning (5.2) eller ved å vise til hvilken *kategori* de mente referenten tilhørte (5.3):

³ I noen av hovedfagsoppgavene har forfatterne også ført opp rapportert språkbruk, dvs. om informantene mener at de bruker ordene eller ikke, f.eks. i Nergaard (1996), Frøystadvåg (1997), Eskeland (2007).

Figur 4. Illustrasjon fra skriftlige ordlisteutfyllinger, her fra en færøysk elev i videregående skole. Målorda er her hentet fra standardfærøysk ordforråd og informanten har valgt ei rekke ulike definisjonsstrategier i forklaringene sine.

5.1 Synonym

I 1(a–d) forklarer informantene ordet ved å oppgi et semantisk tilsvarende ord i samme språk, et annet språk eller i et annet stilregister. Eksempel fra skole-spørrelistene er:

1a. (fær.) at happa: at arga⁴ [synonym i samme språk]

1b. (shetl.) to host: cough [synonym i annet stilregister i samme språk, her høystil]

⁴ I de skriftlige svarea holder jeg meg til informantenes rettskriving. Feit skrift viser her til ordet slik det er oppført i spørrelista som elevene har fått utdelt.

Understreket kursiv viser til den fulle forklaringa informanten har skrevet inn.

1c. ein hávur (fær.): ein hajur [synonym i annet stilregister i samme språk, her muntlig stil]

1d. ein hávur (fær.): haj, shark [synonym ord i annet språk, her dansk og engelsk]

Et typisk eksempel på en lignende strategi i et muntlig intervju finner vi i dette utdraget fra et intervju med en shetlandsk mann, født 1968:

intervjuer : and hansper?

informant: hansper yeah that's muscle aches.

intervjuer: yeah

informant: I dunno what de English word for et es

intervjuer: probably muscle aches or something?

informant: [latter]

5.2 Fraseomskrivning

I 2a forklarer informanten ordet ved å gjøre det om til en lengre frase:

2a. (shetl.) the hookers, to be on your hookers:
*crouched down so your feet are still standing on the floor
but you're half sitting on your legs*

5.3 Kategori

I 3a og 3b oppgir informanten den kategorien han mener referenten tilhører:

3a. (fær.) hegri: *a bird*

3b. (fær.) ein klettur: *steinur*

5.4 Representant

I 4a og 4b forholder informantene seg til det samme taksonomiske systemet som i 3a og 3b, men forklarer ordet ved å oppgi en typisk representant for arten, for eksempel i:

4a. (fær.) ein drangur: *t.d. RISIN og KJEDLINGIN*⁵

4b. (fær.) ein snípa: *Mýrisnípa*⁶

⁵ De to steinene Risin og kellingin utgjør et kjent landemerke ved Eiði på Eysturoy.

⁶ Ei snipe: myrsnipe

4c. (fær.) at hótta: «Um tú ikki gert tað so slái eg teg»⁷

5.5 Nesten-artsfrende

Så langt er informantenes forklaringer greie å tolke og greie å vurdere. I 5a og 5b velger imidlertid informantene forklaringsstrategier som ligger fjernere fra tilnærmingene til betydningsinnhold som vi vanligvis finner i tradisjonelle ord-bøker. Her refererer forklaringene til noe *ligner på* det som ordet i spørrelista referer til:

5a. (shetl.) hegri: a stork

5b. (fær.) at murra: ikki syngja men murra⁸

Her kan vi begynne å bli i tvil om svara kan vurderes som rette i forhold definisjonene i kildene vi har valgt å bruke som rettesnor. I eksempel b (*murra*) viser informanten at hun vet at ordene har en *lignende*, men likevel *ulik* betydning. Men hva med storken? Er dette feil svar? Flere av informantene som oppgir *artsnavnet* (fugl) som forklaring på *hegri* kan vel også tro at ordet refererer til en annen fugl enn hegren (det være seg storker eller andre fugler). Vi kan heller ikke vite hvilket fuglenavn informanten har problemer med. Hvordan vet vi at informanten tror at hegrer er storker, og ikke motsatt?

5.6 Kjennetegn

En annen definisjonsstrategi som kan gjøre svara vanskeligere å tolke som rette eller gale uten at vi inkluderer et diskursivt aspekt, finner vi i 6a. Her lister informanten opp noen av referentens mest typiske kjennetegn:

6a. (fær.) ein drangur: høgur og mjáur⁹

Da jeg hørte gjennom mine egne intervju for å vurdere svara, oppdaget jeg at dette ikke var en uvanlig strategi i de muntlige intervjuene, og det er ikke alltid at jeg ber informantene presisere svara sine. I samtalesituasjonen går informantene ut fra at jeg vet hva de refererer til, og det gjør også jeg.

⁷ Det færøyske *hótta* (v.) svarer til norske *true* (v.). Her gis riktignok et eksempel på en trussel: «Om du ikke gjør det så slår jeg deg».

⁸ Å *nynne*: ikke synge men nynne

⁹ En *drange*: høg og smal

5.7 Funksjon

Referansene til en antatt felles semantisk ramme, også tydelige i forklaringene der informantene på andre måter går inn i en konstruert kontekst. I 7(a–d) forklarer informantene orda ved å gi eksempel på referentens funksjon:

7a. (fær.) ein glúpur: at fenga¹⁰

7b. (fær.) ein hamari: eitt sum man smíðar við¹¹

7c. (fær.) eitt hagamark: vísur hvussu stórir hagin er¹².

7d. (shetl.) to hent: to hent something oot o your bag¹³

At informantene forklarer orda ved å eksemplifisere dem i kontekst, gjør at vi kan få inntrykk av at orda har svært smale bruksområder. En av informantene i de muntlige ordgjenkjenningsintervjuene forklarte *hansper* som «the next day, after a football match». Flere av de shetlandske informantene forklarer *to hent* som «to pick taaties»¹⁴, mens en av de færøyske elevene forklarer *at henta* som «at henta påskeliljur»¹⁵. På samme måte forklarer en av de færøyske elevene *at hundsá* som «at senda ein persón fleiri ørindir»¹⁶, og *ein glúpur* som «tú kanst taka fuglin upp úr sjónum við tí aftaná tú hevur skotið hann»¹⁷. Denne fram-gangsmåten beskrives også av Dennis Preston som «the fit between increasingly specified contexts and the conditions under which the word can be said» (Preston 1996:52).

De funksjonsbaserte forklaringene avspeiler en kontinuitet mellom språk og kulturell erfaring, der informantene like gjerne oppfatter spørsmålet om hva ordet *glúpur* betyr, som et spørsmål om hva en *glúpur* er ute i en virkelig verden.

På samme måte forklarer to av de færøyske elevene *urð* i den dramatiske (8a) «Har ein seyður gongur inni. Og ikki sleppur vekk aftur», og den mer modifiserte (8b) «nakað har seyður fer inn men sleppur sjálvdan útaftur»¹⁸. Det er åpenbart at 'sau' ikke har en

¹⁰ En háv/ fuglenett på stang: å fange

¹¹ En hammer: noe som man snekrer med

¹² Ei utmarksgrense: viser hvor stor utmarka er

¹³ Å plukke: å plukke noe ut av sekken din

¹⁴ Å ta opp poteter

¹⁵ «å plukke påskeliljer»

¹⁶ «å sende en person flere ærender»

¹⁷ «du kan ta fuglen opp av sjøen med den etter at du har skutt den»

¹⁸ 8a: «Der en sau går inn. Og ikke slipper vekk igjen» og 8b: «Der en sau går inn men sjelden slipper ut igjen» ("sjálvdan" er elevens feilskrivning av "sjáldan")

taksonomisk relasjon til 'ur', men *sauen* og *ura* er relatert gjennom erfaring og kulturkunnskap (Croft og Cruse 2004:7). Ei forutsetning for forklaringene 7(a–d) og 8(a–b), er at informantene kan regne med at leseren har tilgang eller kjennskap til den samme semantiske ramma, her gjennom felles færøysk og shetlandsk kulturkunnskap.

5.8 Årsak

En lignende type forklaringsstrategi som vi finner i de funksjonsbaserte forklaringene 7(a–d), finner vi i årsaksbaserte forklaringer, eksemplifisert i 9 (a–b):

9a. (fær.) histi: *vis tú bara etir og onki drekkir*¹⁹

9b. (fær.) at halta: *ilt í einum beini*²⁰

Mens de shetlandske informantene stort sett forklarer *hicksi* ved å oversette ordet til et engelsk «hickups», gir mange av de færøyske elevene årsaksbaserte forklaringer på ordet, f.eks. «vis tú bara etir og onki drekkir» og «tað man fær tá man tosar for nógv»²¹.

5.9 Aktør

I 10(a–b) oppgir informantene en mulig aktør for handlinga, eller referent som et adjektiv kan beskrive:

10a. (fær.) at murra: *ein ketta murrar*²²

10b. (fær.) grýtutur: *t.d. ein gomul kona er grýtut*²³

5.10 Ikke-verbale strategier

I tillegg til disse forklaringsstrategiene 1–10 er eksempel på, bruker informantene også ikke-verbale ressurser i forklaringsstrategiene sine (jfr. Haviland 2006: 144). Her viser informantene hva ordet betyr, enten ved å bruke kroppsspråk (vanlig i de muntlige ordgjenkjenningsintervjuene for å forklare for eksempel de shetlandske *hack* (v), *host* (v), *hicksi* (s) og *hunkse* (v)²⁴), ved å tegne det (i

¹⁹ *hikke: hvis du bare spiser og ikke drikker noe*

²⁰ *å halte: ilt i et bein*

²¹ *det man får når man snakker for mye*

²² *Her: male: en katt maler*

²³ *Det færøyske grýtutur (adj) brukes helst om ulendt terreng med mye stein.*

Elevenes forklaring er vanskelig å godta som rett: «f. eks. ei gammel kone er grýtut»

²⁴ *hakke (v), hoste (v), hikke (s), heise (v)*

skoleundersøkelsen) eller ved å peke på referenten eller bilder av referenten (i de muntlige ordgjenkjenningsintervjuene).

5.11 Er ordgjenkjenningsintervjuet en subjektivt eller objektivt skåret test?

Med denne gjennomgangen har jeg forsøkt å illustrere mangfoldet av ulike forklaringsstrategier i ordgjenkjenningsintervjua jeg har gjort på Shetland og Færøyene. Et spørsmål som vi kan stille oss i møtet med disse strategiene, er om vi kan regne ordgjenkjenningsintervjuet som en subjektivt eller en objektivt skåret test. I hvor stor grad kan vi forutsette at samme intervjuer vurderer ulike informanter og informantsvar like strengt? I hvor stor grad kan vi forutsette at ulike forskere ville vurdert de samme svare på samme måte? Og i hvilken grad har vi mulighet til å etterprøve de vurderingene som er blitt gjort?

I 11(a–c) har jeg ført opp ekstraopplysningene som jeg mener er nødvendige å tolke inn, dersom vi skal regne disse skriftlige elevsvarene som rette²⁵:

11a. (shetl.) to hurl: [as in to hurl] a wheelbarrow [i.e. to push]

11b. (fær.) ein drangur: høgur og mjáur [klettur]

11c. (fær.) ein glúpur: [amboð sum m.a. kann brúkast til] at fenga [(t.e. fanga) nakað]²⁶

For å regne «wheelbarrow» (11a) som ei tilfredsstillende forklaring på det shetlandske verbet *hurl*, som er oppført i shetlandske dialektordbøker med forklaringene «to push, to drive, to pull» (Graham 1999 [1979]) og «at surre, hvirvle, bruse, rulle dumpt» (*horl* i Jakobsen 1921), må vi anta at eleven har konstruert ei frase for å illustrere ordet brukt i kontekst.

For å regne «høgur og mjáur» i 11b som ei tilfredsstillende forklaring på det færøyske substantivet *drangur* («høgur og mjáur klettur» i Poulsen m.fl. 1998; «drange, bergnål» i Lehmann 1987), må vi igjen anta at eleven ikke oppgir synonym, men egenskaper knyttet til referenten. Vi må også anta at eleven her mener at det er

²⁵ Feit skrift viser her til ordet slik det er oppført i spørrelista, understreket kursiv gjengir informantforklaringa på ordet. Min tolkning er oppført i klammer.

²⁶ ein glúpur: [redskap som m.a. kan brukes til] å fange [noe]

en type *stein* som besitter egenskapene 'høg' og 'smal', og at ikke alle ting i verden som er høge og smale kan kalles *drangur*.

For å regne «fenga» i 11c som ei tilfredsstillende forklaring på det færøyske substantivet *glúpur* («fuglenet på stong» i Lehmann 1987), må vi anta at eleven refererer til den mest sentrale funksjonen referenten har i den virkelige verden: *glúpur* brukes til å fange noe med. Vi må også anta at «fenga» her er en ortofon form for den normalfærøyske skriftlige formen *fangá*²⁷.

5.12 Gode folkelingvistiske forklaringer

Forklaringene i eksempel 4–10 kan regnes som relativt gode folkelingvistiske definisjoner. De gir kontekstualiserte forklaringer som gir inntrykk av smale og *egentlige* bruksområder (Niedzielski og Preston 2000: 14). I de årsaksbaserte forklaringene i 9 (a–b) forklarer for eksempel ikke informantene hva verba *halte* og *hikke* betyr, men hva fenomenene *halting* og *hicking* egentlig er ute i den virkelige verden, ved å forklare opphavet til fenomenene.

Forskjellene mellom faglingvistiske og folkelingvistiske forklaringsstrategier gir utfordringer i vurderinga av informantsvar fra skriftlige og muntlige ordgjenkjenningsintervju.

Muntlige ordgjenkjenningsintervju og skriftlige ordlisteutfyllinger må analyseres i en diskursiv kontekst, der felles betydning framforhandles mellom forsker og informant, og i en kontekst der begge deltakere har en forforståelse av den andres kulturelle og språklige kompetanse.

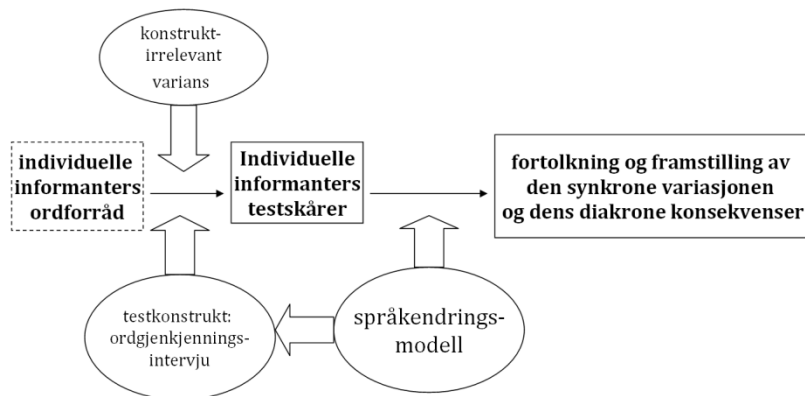
6. Forhold mellom språkendringsmodell, testmetode og testresultat

I denne artikkelen har jeg konsentrert meg om to stadier i forskningsprosessen i tradisjonelle orddødsstudier. For det første har jeg diskutert hvilken språkendringsmodell som ligger til grunn for de metodiske valga i datainnsamlinga i orddødsstudier og for fortolkinga og framstillinga av det innsamla datamaterialet (figur 1). Orddødsstudier forutsetter at synkron aldersvariasjon kan gi indikasjoner om reell språkendring.

For det andre har jeg diskutert ordgjenkjenningsintervjuet som testmetode, der jeg mener at vi i større grad må ta høyde for

²⁷ uttalt /fɛŋga/ i dialektene nord for Skopunarfjørð.

konstrukt-irrelevant varians i tolkninga av testresultatene til informanter i ordgjenkjenningsintervju. Informantenes testskår reflekterer ikke bare ferdigheter og kunnskaper om det lokale dialektordforrådet vi er ute etter, men påvirkes av ei rekke andre faktorer som informantens metaspråklige kompetanse, informantens generelle testtrening og holdninger til den lokale dialekten. Det diskursive aspektet ved ordgjenkjenningsintervjuet gjør det også interessant å vurdere sensorvariabelen i denne typen tester. I hvor stor grad kan vi forutsette inter- og intrasensorreliabilitet? Med andre ord, i hvor stor grad vurderer ulike forskere samme informantsvar likt, og vurderer samme forsker alle informantsvara etter de samme kriteriene? Har alle informanter like gode sjanser til å få vurdert svare sine som rette, uavhengig av hvor taleføre de er eller hvor autentiske de framstår i intervjusituasjonen?

Figur 5. Forhold mellom språkendringsmodell, testmetode og testresultat

Figur 5 gir ei oversikt over den metodiske evalueringa av orddødsstudier i denne artikkelen. Jeg har gitt ei forenkla framstilling av forskningsprosessen som ligger til grunn for orddødsstudier, der jeg har lagt vekt på to hovedstadier: a) datainnsamlingsprosessen, der målet er å kartlegge informantenes dialektordforråd, og b) fortolkningsprosessen av mønsteret i informantenes testskårer i data-materialet.

Forestillinger om mekanismer i endringsprosessene i dialektordforrådet danner grunnlaget for fortolkninga av testresultatet, og

for testkonstrukt i data-innsamlinga. Testresultatet reflekteres i en enkel formel, der testresultat = test-konstrukt + konstruktirrelevant varians (Carlsen 2005: 8). Dette forholdet ble illustrert i *sannskårmodellen* i figur 4 (modell etter Carlsen 2002: 69).

I gjennomgangen av ulike definisjonsstrategier fra skriftlige ordlisteutfyllinger ble fokus satt på ett aspekt innen den konstruktirrelevante variansen som vil kunne influere informantenes testresultat, nemlig forskjellene mellom faglingvistiske og folkelingvistiske tilnærminger til *den gode definisjonen*.

7. Avslutning

I denne artikkelen har jeg rettet søkelys mot noen metodiske utfordringer jeg mener kan knyttes til orddødsstudier basert på ordgjenkjenningsintervju, og til utfordringer knyttet til tolkningene av resultatene fra slike studier. Ordgjenkjenningsintervjuet som testform fører med seg ei rekke feilkilder. Forskjeller mellom faglingvistiske og folkelingvistiske definisjonsstrategier bidrar til å gjøre tolkninga av informantsvar fra ordgjenkjenningsintervju som *rette* eller *gale* til ei kompleks oppgave.

Jeg har også hevdet at tradisjonelle orddødsstudier er fundert på en for enkel forståelse av språklig endring, der det i for liten grad blir lagt vekt på livsfaseendring og livslang læring hos den enkelte språkbrukeren. Når synkron variasjon mellom aldersgrupper blir brukt som indikasjon på historisk endring, bygger dette også på en premiss om at ulike aldersgrupper i samme språksam-funn er sammenlignbare populasjoner. På plasser med alminnelig stor geografisk mobilitet er dette problematisk. Antakelsen om at ulike generasjoner er sammenlignbare populasjoner er også problematisk når en testskår fra et statistisk utvalg fra nålevende generasjoner av språkbrukere blir sammenlignet med det forestilte ordforrådet til en tidligere generasjon språkbrukere, som er representert gjennom historiske ordsamlinger.

Det er ei rekke metodiske utfordringer knyttet til tradisjonelle orddødsstudier. Interessen for emnet har også dabbet av siden glanstida på 1970-, 1980- og 1990-tallet, og det er i dag relativt lite forskning på sosioleksikalsk variasjon i norske målføre. Det allerede innsamla materialet fra eldre forskningsarbeid åpner imidlertid for nye, og kanskje like interessante oppfølgingsstudier i åra som kommer.

Litteratur

- Ayto, John. 1996. Lexical life expectancy – a prognostic guide, s. 181–188 i J. Svartvik (red): *Words: proceedings of an International symposium, Lund, 25-26 August 1995*. Stockholm: Kung. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.
- Bachman, Lyle F. 1990. *Fundamental Considerations in Language Testing*. Oxford: Oxford University Press.
- Beito, Olav T. 1973 [1958]. Drag av utviklinga i hallingmålet dei siste mannsaldrane, s.190–226 i O. T. Beito og I. Hoff (red): *Frå norsk målføregranskning*, Oslo/ Bergen/ Tromsø: Universitetsforlaget.
- Bugge, Edit. 2007. *Shetlan wirts. En studie av kjennskap til og oppfatninger om det shetlandske dialektordforrådet*. Upubl. masteroppgave, UiB.
- . 2009. The role of *family* in intergenerational transmission of Shetland dialect vocabulary. *Ninth International Conference on the Languages of Scotland and Ulster*. Orkney College, University of the Highlands and Islands.
- Carlsen, Cecilie. 2002. Reliabilitet og validitet ved sensorvurdering. *Nordica Bergensia* 27: 67–82.
- . 2003. *Guarding the guardians: rating scale and rater training effects on reliability and validity of scores of an oral test of Norwegian as a second language*, avhandling for dr. art-graden, UiB.
- . 2005. Karakterens gåtefulle karakter. *Nordica Bergensia* 32: 5–16.
- Cheshire, Jenny. 2006. Age and generation-specific use of language, s. 1552-1563 i U. Ammon et al. (red): *Sociolinguistics: An international handbook of the science of language and society*, Berlin: Mouton de Gruyter.
- Coupland, Nikolas. 2001. Age in social and sociolinguistic theory, s. 185–211 i N. Coupland et al. (red): *Sociolinguistics and Social Theory*, Harlow: Longman.
- Croft, William og D. A. Cruse. 2004. *Cognitive linguistics*. New York: Cambridge University Press.

- Eskeland, Bård. 2007. *Ordtradering på Stord*. Unpubl. hovedfagsoppgave, UiO.
- Frøystadvåg, Nina. 1997. *Gamle ord og uttrykk i herøymålet. Ei sosiolingvistisk gransking av orddød*. Unpubl. hovedfagsoppgave, UiB.
- Graham, John J. 1999 [1979]. *The Shetland dictionary*. Lerwick: Shetland Times.
- Haviland, John B. 2006. Documenting lexical knowledge, s. 129–162 i J. Gippert et al. (red): *Essentials of Language Documentation*. Berlin/ New York: Mouton de Gruyter.
- Hoppenbrouwers, C. 1989. Gradual dialect loss and semantic fields, s. 83–99 i K. Deprez (red): *Language and Intergroup Relations in Flanders and in the Netherlands*. Dordrecht: Foris.
- Jakobsen, Jakob. 1921. *Etymologisk ordbog over det norrøne sprog på Shetland*. København: Vilhelm Priors Kgl Hofboghandel.
- Kristoffersen, Gjert. 1996. Noen grunnleggende banaliteter om tolkning av sosiolingvistiske forskningsresultater, s. 223–233 i M. Thelander et al. (red): *Samspel & variation. Språklige studier tillägnade Bengt Nordberg på 60-årsdagen*. Uppsala: Uppsala universitet.
- König, Magnhild Vollan. 1979. *Ordforrådet i Birkenes*. Unpubl. hovedfagsoppgave, UiB.
- Lehmann, Eigil. 1987. *Færøysk-norsk ordbok*. Bjørgvin: Sunnmøre vestmannalag.
- Lysklætt, Gerd. 1992. *Endringer i ordtilfanget i Bjugn*. Unpubl. hovedfagsoppgave, NTNU.
- Melchers, Gunnel. 1983. *Norn. The Scandinavian Element in Shetland Dialect. Report No. 1: A presentation of the project, Norn*. Stockholm: Stockholms universitet.
- Nergaard, John André. 1996. *Går orda vidare? : Ei sosiolingvistisk undersøking av orddaude i surnadalsmålet*. Unpubl. hovedfagsoppgave, UiB.
- Niedzielski, Nancy A. og Dennis R. Preston. 2000. *Folk linguistics*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Nässén, Greger. 1983. *The Scandinavian element in the Orkney and Shetland dialects: a study of 102 words of Old Norse origin in Insular Scots*. Stockholm: Stockholms universitet.

- . 1989. *Norn weather words: 323 meteorological terms in Jakobsen's dictionary and their extent in present-day Shetland dialect*. Stockholm: Stockholms universitet.
- Poulsen, Jóhan Hendrik W. m.fl. 1998. *Føroysk orðabók*. Tórshavn: Føroya Fróðskaparfelag.
- Preston, Dennis. 1996. Whaddayaknow?: The Modes of Folk Linguistic Awareness. *Language Awareness* 5 (1), s. 40–74
- Rosfjord, Bjørg-Jorunn. 1981. *Endringer i ordforrådet: En undersøkelse av kjennskapen til en del 'Lister-ord' i Lyngdal og Eiken*. Upubl. hovedfagsoppgave. UiB
- Røyneland, Unn. 2001. Aldersavgrensing og ungdom som språkendringsagentar. *Målbryting* 5: 85-112.
- Sandvik, Olav Hetland. 1975. *Endringar i ordtilfanget i nokre Ryfylke-bygder*, Upubl. hovedfagsoppgave, UiB.
- Stokstad, Ingunn. 2007. *Talemål og livsverd: ein aldersavgrensa populasjonsstudie blant ungdomar i Aurland i Sogn*. Upubl. masteroppgave, UiB.
- Trudgill, Peter. 1999. *The dialects of England*. Oxford: Blackwell.
- Valestrand, Modgunn. 1978. *Ordtilfang i Dalane. Ei gransking av kjennskapen til ord som er heimfesta til Dalane for omlag 100 år sidan*. Upubl. hovedfagsoppgave, UiB
- Vestad, Jon Peder. 1994. *Ord og år: Adjektiv frå 1700-talet hos tre generasjonar vagværar i 1990-åra*. Upubl. hovedfagsoppgave, UiO
- Wangensteen, Boye. 1971. *Skilnader i ordtilfanget i Vangsmålet hjå eldre og yngre*. Upubl. hovedfagsoppgave, UiO
- Aasen, Sig Tove. 1981. *Endringer i ordtilfanget i ei Vest-Agder-bygd, Hægeland*. Upubl. hovedfagsoppgave, UiB.